

- reportasjeleder Trygve W. Jordheim
- folk@vl.no
- tips til avdelingen: 22 310 381
- flere nyheter på vl.no/folk

folk

FIRE NYE I UNGDOM OG MEDIER

■ Disse fire er nylig ansatt i Ungdom og Medier: **Eivind Algrøy** som rådgiver og leder, **Tonje Birke-land** som rådgiver med seminaransvar, **Halldis Bjerkvik Volle** som redaktør og **Berit Holgersen Steensen** som seminaransvar. – Dette er en stilling som er delt på fire. Det er et veldig bra lag som kan utvikle det viktige arbeidet i Ungdom og Medier videre, sier daglig leder i Familie og Medier, **Jarle Haugland**. KPK

FIKK KONGENS HEDER

■ Husmor og daglig leder **Sigrun Thormodsæter**, Vindafjord, og lærer **Signe Kvaavik**, Lyngdal, er tildelt Kongens Fortjenstmedalje. Vårt Land

Får unike papyrerer f

Anastasia Maravela og Glenn Øystein Wehus er oppslukt av avslørende detaljer i helt spesielle dokumenter. Nå vises magiske oppskrifter, private brev og bibeltekster fram.

Ase Fredrikke Ree

ase.fredrikke.ree@vl.no 22 310 310

– Vi har et lite brev, som er skrevet av en ung gutt. Han ber foreldrene om å sende ham en drachme (gresk mynt) og litt hvete. Jeg kaller dette, som er skrevet en gang mellom år 41 og 68 e.Kr., «brevet til en skribentlærling», forteller Anastasia Maravela. Hun har skrevet doktoravhandling innenfor filologi og studert papyrologi.

– *Han var altså en lærling hos en skribent?*

– Ja, vi tror det. Det imponerende er at gutten virkelig prøver å lage en utsmykkende avslutning på bokstavene, uten å få det til over alt. Håndskriften viser at han må ha hatt litt trening i å kopiere litterære tekster, sier Maravela.

Hun og kollega Glenn Øystein Wehus, teolog og gresklærer, er ildsjelene bak utstillingen «Ved Nilens bredder – Universitetsbibliotekets papyrus-samling 100 år». Dette er første gang vanlige folk får tilgang til denne samlingen.

Antikke vaner. Wehus utdyper Maravelas eksempel med entusiasme.

– Ja, for vanlige brev avsluttes med «Jeg ønsker deg styrke» og hvilken måned man befinner seg

«Den personlige dimensjonen trer tydeligere frem i møte med papyrustekster»

Glenn Øystein Wehus om bibeltekst på papyrus

ANASTASIA MARAVELA

40 år, separert, førsteamanuensis i gammelgresk ved Universitetet i Oslo. Bor i Oslo, er fra Gargaliani i Hellas. 1. amanuensis ved Universitetet i Oslo.

GLENN OPHAUG WEHUS

36 år, gift med Marianne Ophaug Wehus, bor i Oslo, er fra Sannidal i Kragerø. Universitetslektor ved Det teologiske Menighetsfakultet.

i. Men denne gutten skriver hele formularet. «I det og det året i regjeringstiden til den og den keiseren....». Det er åpenbart at han vil gi inntrykk av at han har en viss trening.

– Men han søler litt med blekk, han får det ikke helt til. Vi har også et brev fra en skatteinnkrever, som jeg som språklærer synes er spennende, fortsetter Wehus.

– *Forklar!*

– Skatteinnkreveren skriver en tidsleddsetning. Denne skal egentlig konstrueres med en egen grammatisk partikkel, men dette glemmer skribenten i farta. Så når han oppdager feilen, skriver han partikkelen over linjen. Dette er et ganske morsomt eksempel på en stilbevisst skatteinnkrever. Nei, her skal det ikke være noe feil. Han fikk den inn til slutt, ler Wehus.

Forskerkollegaene sier det er nettopp slike små detaljer som viser oss hvilke tanker og vaner mennesker i antikken bar på.

Magiske oppskrifter. En uvanlig og svært godt bevart papyrusrull er nå hengt opp til allmenn skue i Galleri Sverdrup på Blindern. Den to og en halv meter lange rullen er fra 300-tallet etter Kristus. På folkemunne er den kjent som svartebok.

– Den har tolv kolonner med tekst på forsiden, og bærer

magiske tekster og illustrasjoner. Det er ganske uvanlig å ha bevart så lange ruller. Rullen er en av de viktigste i hele verden når det gjelder magiske tekster fra antikken, forteller Maravela.

– *Er det flere tekster i samlingen dere er stolte av?*

– Ja, vi har fragmenter fra det som opprinnelig har vært en miniatyrbok på omtrent 5 cm i høyde og bredde, sier Maravela.

– *Dere snakker nå om det som inneholder deler av Matteus-evangeliet?*

– Ja, vi har en versjon av Matteus 25, v. 25-30, som er skrevet både på gresk og koptisk. Det var veldig morsomt for meg som teologistudent å holde den i hendene første gang, forteller Wehus.

Bibeltekst og lykkeamulett?

Maravela og Wehus påpeker at dette er én av flere tekster i oslosamlingen som er interessant for teologer og andre skriftlærere.

– Vi vet ikke hva den lille boken er brukt til. Men det kan være en beskyttelsestekst som noen har båret i lommen sin. Det kan også være et privat leseeksemplar som noen har hatt med seg på gudstjeneste, sier Wehus.

Det er ikke utenkelig at bibelteksten er blitt brukt som lykkeamulett, ifølge Maravela og We-

hus. Trøsten og forsikringen om at Gud beskytter og verner, kan være i skjæringspunktet til magi, mener de. Det var vanlig å bære magiske tekster med seg på den tiden. Flere kristne hadde vanskelig for å gi slipp på den mulige tryggheten den gamle magien kunne gi dem. Uansett har det korte tekstutdraget fra Matteus-evangeliet blitt opplevd som relevant for den eller de som skrev den lille boken.

– *Hva er forskjellen på å holde antikke bibeltekster på papyrus og en trykt bibel fra vår tid i hendene?*

– Vår vanlige bibel har gått gjennom en presse. Vi vet at det er opprinnelig talt av Jesus, sier Wehus. Han fortsetter:

– Det å se at det er et reelt menneske som har skriblet ned bibelteksten, fordi hun eller han har hatt behov for teksten – det gjør at du møter både dette mennesket og den aktuelle teksten. Den personlige dimensjonen trer tydeligere frem i møte med papyrustekster. Du ser feilstavelser fra dem som knapt kan skrive, mens andre skriver helt nydelig, sier Wehus.